

BALDEA

Dagens lunch 60:-
 söppa, salladsbuffé, måndagsryck och kaffe
 Catering
 Allt så lagat vi

Tel: 520 140 42

Vi tackar våra sponsorer för deras stöd

Bosses
BÅT-EL
 I NYNÄSHAMN

ELUTRUSTNING FÖR BÅT OCH MARINA
 BESIKTNINGAR
 UTBILDNING 08-53044757/070-5214439

KerstinsTaxi

- ▶ Moderna turistbussar
- ▶ Rullstolsbussar
- ▶ Guidade turer

i branschen sedan 1972

Läs gärna mer om oss på
www.kerstinstaxi.nu
 eller ring oss på 08-530 430 10

SKEPP O'HOJ

Nr 3
September 2013

I detta nr:

- Ordföranden har ordet
- Veteranfartyget T26 besök i Åbo 7 – 13/8 2013
- Arbetsdag/Kräfter och surströmming
- Föreningarnas Dag 2013
- Manustorka
- Ragnar Kempe
- Marinstugan

Flottans mäns avdelning 11, Nynäshamn

Ordförande: Kjell Johansen	08-520 182 10
Mob	0706-41 35 53
Vice ordf. : Bo Schagerberg	08-530 447 57
Mob	0705-21 44 39
Sekreterare: Rune Stang	08-520 305 55
Mob	0703-69 29 38
Kassör: Linda Leibing-Hedén	08-774 14 95
Mob	070-305 30 23
Ledamöter: Tord Börjesson	08-520 273 61
Mob	070-764 06 79
Gunnar Angerby	08-520 129 35
Mob	070-542 48 66
Eron Wersén	08 520 155 54
Mob	0705-27 03 32
Suppleanter: L-Å Svenheden	08-520 393 15
Mob	0737-18 37 56
Hans Martinelle	08-520 211 13
Mob	070-566 06 61

Adress: FM avd 11 NYNÄSHAMN
c/o Kjell Johansen
Båtsmansvägen 13
149 31 NYNÄSHAMN
k.r.johansen@tele2.se

Kassör: FM avd 11 Nynäshamn
c/o Linda Leibing-Hedén
Svedsviksvägen 153
149 43 NYNÄSHAMN

Postgironr: 28 21 05 - 6

produktion: st-media
R Stang
Skogsv 4
148 30 ÖSMO
Tfn 08-520 30 555
Mob 070-369 29 38
e-mail: st-media@telia.com

Ordföranden har ordet

Hallå alla vänner i Flottans Män!

Sommaren hänger kvar lite än – åtminstone i skrivandets stund. Nyss återkommen från en nostalgiresa till Karlskrona, där jag deltog i en 10-årsträff för vi som åkte långresa med HMS Carlskrona 2003, fick man lite funderingar över Flottans tillvaro idag.

I Örlogshamnen i Karlskrona låg flottans senaste fartygstyper, allt från minröjningsfartyg, skolfartyg och till den modernaste typen av korvett typ Visby. Det som slog mig var att kanske hälften av fartygen låg avrustade, bl a 8 år gamla korvetter och ett antal minröjningsfartyg! Förr i tiden låg det även avrustade fartyg längs med Skeppsbron och väntade på avveckling – men de fartygen var gamla och hade tjänat ut. Det var i min mening inte de som låg där nu.

Gamla HMS Visborg låg vid kaj och asbetsanerades varefter nedskärningen skulle ta vid. Där ombord tjänstgjorde jag i 7 år!

HMS Carlskrona hade emellertid nyligen kommit hem efter en längre tids tjänstgöring nere i Adenviken. Fartyget var fräscht och uppdaterat och skall snart ut på nästa mission dit ner.

Våra fartyg, liksom vi själva lever sitt aktiva liv, avrustas och så småningom uttrangeras!

Vi i Flottans Män känner oss kanske ibland lite avrustade men låt oss förgylla den tiden med att ha trevligt tillsammans i vår livaktiga förening. Att träffas minst en gång i månaden över en bit mat, berätta sanna och osanna historier för varandra och hålla minnena om de gamla fina fartygen och våra kamrater levande – det är viktigt, kanske vår uppgift!

Nu detaljplanerar vi vår verksamhet inför hösten och vintern. Vi hoppas att så många som möjligt kan komma till våra aktiviteter.

Med önskan om en trevlig och aktiv höst

Hälsningar Kjell

Veteranfartyget T26 besök i Åbo 7 – 13/8 2013

Vid pennan Lars-Åke Svenheden med saklig granskning av Eron Wersén

I Veteranflottiljen har sedan ett par år diskuterats om att göra en långresa till Åbo. Förra året var det meningen att några fartyg Ystad, T56 och T26 skulle göra ett sådant besök. För detta besök genomgick T26 ett omfattande underhållsarbete men blev tyvärr inte färdig i tid.

I år togs förnyad kontakt med Forum Marinum i Åbo. Fartyget med dess besättning var mycket välkomna och man ser framemot för att se detta unika fartyg som är världens äldsta sjögående torpedbåt **T26**

C:a 40 knop på Bulleröfjärden

Onsdagen den 7 augusti samlades T26 besättning på 12 man i ett härligt och varmt sommarväder. T56 var med oss till Mariehamn för att därefter återvända hem igen. Vi följde en förutbestämd färdplan. Kl.10.30 losskastning och färden gick över Mysingen, Långbärlingsund, ost Fjärdlång och etappmålet Bullerön. Där intog vi medhavd lunch och besökte bla Bruno Liljefors ateljé. Efter ett par timmar fortsatte vi mot Sandön väst Möja till Finnhamn där vi övernattade och intog gemensam middag.

Vi lämnade Finnhamn för fortsatt färd till Furusunds värdshus för lunchstopp. Under färden uppstod ett lagerproblem på SB marschmotor. Efter felsökning konstaterades en lös mutter som maskingänget snabbt fixade. Vi fortsatte vidare till Lidö där vi övernattade och åt en fantastisk fin middag tillsammans. Där råkade jag sammanträffa med min tidigare chef på Berga Skyddstjänsskola Marindirektör Christer Lundvall.

Fredagen inleddes med bunkring av bensin i Räfsnäs. Med fulla tankar fortsatte färden med svag akterlig vind över Ålands hav och efter ett par timmar förtöjde vi för om Pommern. Vi möttes av journalister från Ålandstidningen som gjorde intervjuer. Vi intog gemensam middag på Sjöfartsmuseets restaurang Nautical. Dagen efter, lördagen den 10 augusti, anslöt Jaako Tikka chef för Forum Marinum och representanter från bla sjöfartsverket. De följde med T26 till Åbo. Under färdens gång fick de tillfällen att styra torpedbåten. Dagen var fantastisk, havet låg som en spegel, ibland lite krusningar på vattnet. Det kändes störande att åka fram i 40 knops fart bland segelbåtar. Men så är det.

I fjärden utanför Åbo kom en räddningsbåt mot oss med reportrar och TV-team. Enligt önskemål från TV-teamet skulle T26 komma nära räddningsbåten i hög fart. Så blev det och med 43 knop och några meters avstånd passerade vi räddningsbåten. Senare kommer TV-teamet ombord, filmar och gör intervjuer bla med Eron Wersén (Eron är ju den person som har erfarenhet av dessa båtar sedan 1940-talet). Dagen efter spelas detta upp i finsk TV och i tidningar. Vi förtöjde vid kaj hos Forum Marinum (som Sjöhistoriska museet i Stockholm men större). Vi blev bjudna på lunch och gratis inträde

Eron Wersén övervakar i maskin

till hela utställningsområdet. Det är en fantastisk anläggning bla med museala finska krigsfartyg.

På kvällen blev vi av Åbo stad och Fortum Marinum bjudna på middag i kaptenskajutan på fullriggaren Suomin Joutsen (Finska Svanen). En kajuta som enbart används vid finare tillställningar. Här hade svenska kungen och drottningen dinerat. Vi kände oss väldigt hedrade.

Under söndagen var det visning ombord av T26. Vi blev också inbjudna till att besöka flottbasen Pansio som ligger c:a 10 kilometer

T 26 förtöjd i Åbo, Finska Svanen i bakgrunden

från Åbo. Under det besöket fick vi se en samling c:a 150 st uppskurna minor som använts i finska vatten sedan Krimkriget och fram till andra världskriget. Guiden visar oss också en skrift om minor i Sverige som är författat av Kk Kalle Fransén. Resten av dagen vandrade vi omkring på området och besökte utställningshallarna.

Måndagen den 12:e är mulen, blåsig och regnig förmiddag. Dagen började med att göra ljudinspelningar från huvudmaskinerna.

Fortum Marinum vill använda detta som ljudeffekt till deras landplacerade torpedbåt Taisto 3

Vi kastade loss och lämnade Åbo. Fartyget guppade fram i motig sjö och det kunde inte hålla önskad fart. Från maskin meddelas att det har uppstått en läcka på överströmningsrör för avgaser. Vi sökte lä och efter en dryg timme så är läckan åtgärdad med plåtburk, tätmaterial och klämmor. Vi fortsätter vidare och förtöjde vid ön Sottunga för lunch. Sottunga är Finlands minsta kommun med 99 invånare, egen församling och kyrka. Det blåser 15 sekundmeter och det är inte lämpligt att gå över Ålands hav med T26. Beslut fattas att vi går till Mariehamn för övernattnig.

Tisdagen är en strålande dag. Det blåser 4 - 6 sekundmeter. Efter tankning kastar vi loss. Färjan Birka Paradise lämnade någon halvtimme tidigare. Väl ute till havs hann vi snart upp henne och förbi. Färden gick vidare förbi Sundskär, Vidinge och Rödlöga. Vi förtöjde vid Berg:s brygga där vi gjorde ytterligare en mindre tankning av bensin. Efter köp av något ätbart i affären fortsatte vi till basen på Gålö.

En fantastisk fin resa med många upplevelser och ett mottagande i Åbo, som går utöver det vanliga, var nu till ända. Jag är mycket tacksam som har fått en sådan möjlighet att vara med. Det lär nog dröja innan en liknande resa återkommer.

Fakta om T26

Fartyget byggdes på Kockum 1942

Togs ur tjänst 1957

Maskin: Marschmotorer, 2 st Ford V8 85 hk vardera

Huvudmotorer, 2 st Isotta Fraschini 1500 hk vardera

Deplacement: 30 ton

Längd: 20 m

Fart: 50 knop

Fartyget har bla använts som robotbärgning och målbojsering.

Fartyget är ett levande museifartyg och ägs av Lennart Segerström:s stiftelse. Fartyget ingår i Veteranflottiljen

Arbetsdag/Kräfter och surströmming

Vid pennan R Stang

Till lördagen 24 augusti hade det gått ut ett upprop till FM Nynäshamn medlemmar, om att det var en del som behövde åtgärdas ute vid Marinstugan. Och inte bara det, det var även planerat att vi efter fullgjort arbete skulle sörpla i oss kräfteor, allt under devisen kamratskap, örlogstradition och sjöförsvaret. 9,2% av våra medlemmar hörsammade kallelsen och av dessa var det 5 st som ingår i styrelsen.

Nåväl, kanske är det så det ser ut i föreningar i Sverige nuförtiden. Vi som var där fick i alla fall en hel del gjort som bit för bit uppgraderar Marinstugan.

De nya radiatorerna installerades. De kommer att kunna värma stugan under vinterperioden utan att vi skall behöva ängslas för sönderfrusna vattenrör. Verandataket och lite till blev målat.

Efter att ha skrapat bort lite lös färg på fönsterkarmar och bågar målades det även där. De sedan tidigare målade fönsterluckorna skruvades under en del pustande och stånkande på plats allt för att förhöja intrycket av en välkomnande klubbstuga. Riktigt fint blev det. Men ack, hav förtröstan det finns mer att göra, så ni som inte hade möjlighet att komma denna

gång får hålla utkik efter nästa kallelse, som troligen kommer någon gång i mitten på maj nästa år. Det kommer att kallas till en vårarbetsdag med efterföljande grillparty.

Vi lyckades även få till en

eld i lilla tunnan så att allt det gamla sura virket som legat och skräpat hamnade i lågornas rov och är nu ett minne blott.

Vi gjorde givetvis ett kortare avbrott i det idoga arbetet för att dricka kaffe och äta en matig macka, men den pausen var inte så lång.

När arbetsuppgifterna började sina framåt eftermiddagen hade det gått ett antal timmar. Dags för

första plattvakten att törna till. Nu var det dags för lite hjärnjympa. Sonja hade plockat fram ett dussin frågor som i form av en tipspromenad skulle besvaras. När resultatet av detta så småningom blev klart visade det sig att fyra av deltagarna fick välja var sitt pris. Vinnarna var Linda Leibing-Hedén, Inger Lidström, Berit Schagerberg och Lars-Åke Svenheden.

När så elden i tunnan började falna blev vi inkallade till den uppdukade kräftsupén. Det såg mycket läckert ut med alla dessa kokta röda små kräfteor som låg och bet varandra i stjärten. Tanken på hur det skulle smaka gjorde att det vattnades i munnen. Men jämmer och elände,

för en kort stund hade man för trängt tanken på att det även skulle sitta ett par och äta surströmming. När den omisskänsliga doften kom som en lätt morgondimma blev vi varse att så var fallet. Nu hade detta par med stor omsorg om oss andra, öppnat burken i lä och dessutom sköljt de små fiskarna vilket gjorde att även den mest känslige kunde stå ut med surströmmingsdoften. Det var inte bara kräftor som dukats upp, på bordet stod det även en delikat Väserbottenpaj ett antal goda ostar, gott bröd och smör. Efter att alla fått sina små hattar att sitta rätt på huvudet kom det kommentarer som "Hej din lilla rackare" och sedan ett sörplande ljud. Nu var alla i gång. Vi tog ton och sjöng ett antal visor till kräftans lov. Festen hade börjat. För oss som var med under denna

dag, var det trots att vädret var lite gråmulet och det kom ett och annat regnstänk, ännu en fin upplevelse i kretsen av goda kamrater. Det gamla talesättet att "Arbete befordrar hälsa och välbefinnande men förhindrar tyvärr många tillfällen till synd", är inte alltid rätt. Förresten, att äta kräftor och sjunga kräftans lov när man tar en nubbe är väl inte att synda.

Föreningsdagen den 31/8

Nynäshamn är gynnat av ett öppet och lättillgängligt hamnområde som för varje år blir mer och mer nyttjat för olika arrangemang. Årets skärgårdsdag bjöd på både seglingar, skärgårdsting och en föreningsdag med avslutande festligheter och fyrverkeri på kvällen. Det är staden med Fritidsnämnden som är ansvarig och står som arrangör.

Till dagen bjuder man in föreningarna i Nynäshamn som får visa upp sina olika verksamheter.

Flottans Män deltog 2011 och i år var det dags igen. I ett 5 m långt och stiligt partytält visade vi upp oss och den verksamhet vi har. Flottans Män har i stadgarna tre områden vi värnar om och som vi kallar våra portaler. Dessa är kamratskap, tradition och sjöförsvaret. Vår plats i år var vid Svandammsparken, strax bakom boulebanan.

Vi visade filmer från riksårsmöten och våra sammankomster där vi möter gamla kamrater från tider till sjöss eller arbetsplatser och där vi under festliga former umgås och minns.

I enlighet med gammal god tradition serverade vi ärtsoppa, en icke helt obekant maträtt, som kunde avnjutas under musik av Flottans Musikkår, en musikkår som tillhör en av de främsta inom försvaret.

Vår medlem Lars-Åke Svenheden som är en erkänd marinmålare och representerad på Marinmuseum i Karlskrona visade upp ett urval av sina målningar med marina motiv.

Vi hade försäljning av litteratur om fartyg och den svenska flottans utveckling och sjöslag

som presenterade vårt sjöförsvaret genom tiderna.

På plats var ett flertal medlemmar som hjälptes åt med försäljning och information och vi fick också besök av kanslichefen Lennart Bresell och hans fru Christina.

Vädret var kanske inte det allra bästa utan regn och solsken blandades under dagen. Vårt tält höll tätt så att som garvade sjömän kunde vi hålla oss torrskodda och inte ta oss vatten över huvudet.

Trots väder och ibland vind hade vi stundtals ett stort antal besökare och stort intresset för vår verksamhet och det skulle förvåna oss om vi inte kommer att få ett antal intresseanmälningar.

Det var lika stort intresse från både män och kvinnor att ta del av vår information och höra sig för om hur man kan bli medlem. Svaret är att det är aldrig fel att ansöka och har man rätt bakgrund, dvs marin anknytning är man välkommen.

Sammantaget är vi nöjda med vår insats och vi kommer säkert tillbaka till nästa föreningsdag.

Bosse S

Manustorka.

vid pennan R Stang

Om någon av alla läsare av O´Hoj för ett ögoblick tror att det är "a piece of cake" att pilla ihop ett nummer av den lilla tidningen, kan jag försäkra att detta är fel. Det tar tid, ibland orimligt mycket tid.

Tänker i o f s inte trötta er med alla teknikaliteter som man måste behärska för att klara av de redigeringsprogram som krävs, dels för bildmaterialet och även texteditorn. Detta sker fyra gånger/år, vilket innebär att "gammal man" hinner glömma en del av alla knapptryckningar som skall till för att det skall bli rätt.

Här kan givetvis någon tycka, att ett bra sätt för att bättre upprätthålla kunskapen vore att O´Hoj kom ut som månadstidning.

Det är detta som rubriken på denna lilla text handlar.

Det är jobbigt att få ihop material till fyra nummer. Men om Ni där ute som varit med om så mycket skulle kunna bidra med ett och annat för att glädja kamraterna skulle det underlätta.

Det är inte nödvändigt att vara nobelpristagare i litteratur för att få/kunna berätta något som man varit med om.

Att ha en liten buffert av trevliga små berättelser och gärna även bilder, vore en stilla nåd att bedja om. Detta är inte första gången som jag ber er om att komma med bidrag till O´Hoj.

Min förhoppning är att nu bli överöst med trevliga självupplevda historier eller något annat man hört i luften. Sanningshalten i det ni skriver kommer inte att utvärderas.

Ragnar Kempe

Tecknaren Ragnar Kempe föddes den 5/12 1903 i Skövde. Han kom 1922 till Kungl. Flottan som torpedmatros. Självlärd, levererade han sina första teckningar beskrivande livet i Flottan i tidskriften VÅR FLOTTA 1924. Ingen har som Kempe tecknat "örlogsgastar med vind i tjavs och blåkrage". Mycket av hans produktion skildrar jagar- och torpedbåtslivet under 1920-talet. Kempe lämnade Flottan 1929. Efter reklamkola blev han merkantil chefdekoratör bl a hos AB Herman Meeths i Stockholm.

Kempe har också ägnat sig åt internationell showbusiness som snabbtecknare och musikalartist, bl a med framträdande på Chinavarietén i Stockholm. Inkallad under beredskapen utförde han fina dekorationsmålningar på örlogshemmet samt i matsalen på Skeppsholmen.

MARINSTUGAN

Varje år blir vår Marinstuga både snyggare och bättre. Det ger faktiskt resultat att vi har en arbetsdag på våren och en på hösten. Detta ger tillfälle till regelbundet underhåll. Underhåll är som alla vet en nödvändighet om något skall kunna vara kvar och behållas. Nu blir det en liten andhämtning innan vintern gör sitt intåg med snöskottning, sandning och andra otrevligheter. Men innan dess finns det några åtgärder som måste klaras av. Värmesystemet måste få en genomgång och vi måste ordna så att några gistna dörrar går att stänga och låsa ordentligt. Den dränering vi lade ner för några år sedan har visat sig vara alldeles förträfflig och vi har inte längre sjöbildning i svackan på väg upp till trappan. Vi har också fått mer grus på infarten så att den inte längre är så brant. Men gruset behöver jämnas och tryckas till vilket helst borde ske med en "padda" men eftersom vi inte har sådan får det ske med handkraft. Om den gode läsaren har varit inne på vår hemsida och besökt Marinstugan kan läsaren få en ytterligare inblick i vår verksamhet och även notera att vi kommer att komma igen till våren då vi tar itu med målning av våra deponerade museiföremål. Missa inte vår hemsida, adressen är flottansman.se där man klickar vidare till Nynäshamn. Bosse S

Ni är alltid **Välkomna**
att besöka stugan

**FLOTTANS MÄNS LOKALFÖRENING 11
I NYNÄSHAMN**

